

УДК 327:341

Бабарикіна Н.А.¹, Самоха Б.А.²

¹ доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Ю-211м НУ «Запорізька політехніка»

ДОГОВІРНО-ПРАВОВА БАЗА УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН

У роботі маю на меті наведення й виокремлення україно-російських договорів, що сформували юридичні підстави правової бази двосторонніх відносин, починаючи з дати проголошення незалежності України до сьогодні, отже не розглядаючи процес ліквідації СРСР та перші етапи створення СНД.

Після завершення процесу розпаду СРСР та фактичного здобуття колишніх республік-членів союзу незалежності, постає закономірна необхідність формування нової правової бази україно-російських відносин. Звісно, першим документом, що засвідчує початок будь-яких відносин незалежної України є Акт проголошення незалежної України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. [1]. Незалежність України була визнана всіма колишніми радянськими республіками, а також світовим співтовариством. Саме від цієї дати у роботі будуть розглянуті подальші двосторонні та багатосторонні домовленості наших держав.

Дипломатичні відносини між державами було встановлено 14 лютого 1992р, підписанням двостороннього протоколу «Про встановлення дипломатичних відносин між Україною та Російською Федерацією» [2]. Документ базується на положеннях віденської конвенції, фактично являючи

собою необхідну формальність для подальшого розвитку відносин, зазначених в документі.

31 травня 1997 президенти Росії та України – Борис Єльцин і Леонід Кучма, підписали в Києві Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією, що формально закріплював принцип стратегічного партнерства, визнання непорушності наявних кордонів, поваги до територіальної цілісності та взаємні зобов'язання не використовувати свою територію на шкоду безпеці один одного. Слід зазначити, що в наслідок військової агресії, анексії пів-острова Крим та сприяння сепаратизму й подальшого фінансування й військової підтримки невизнаних формувань – ДНР та ЛНР, договір, за ініціативи Міністерства закордонних справ України договір було достроково розірвано.

Після першої спроби становлення України на «демократичні рейки» розвитку, а саме першої вдалої про-демократичної революції – «Помаранчевої», відносини між державами почали погіршуватися. Цей період можна сміливо назвати «міжреволюційним». Треба зазначити, що риторика Російської Федерації по відношенню до України стала більш агресивною. У якості прикладу ми можемо згадати «економічні війни» з РФ – газовий конфлікт 2005–2006 років, «сирна» та «шоколадна» війна, невизнання Голодомору 1933-го року геноцидом, відверте осудження можливого вступу України до НАТО та занепокоєння статусом російської мови в Україні. Все Вищезазначене стало початком відвертої інформаційної кампанії щодо дискредитації українського політикуму. В якості кульмінації цього періоду, хотілося б виділити думку, висловлену В. Путіним до Дж. Буша на саміті НАТО: «Ти ж розумієш, Джордже, що Україна – це навіть не держава! Що таке Україна? Частина її території – це Східна Європа, а частина, й значна, подарована нами!» [3] Проте, у 2010 році, «президентом-біженцем» В. Януковичем і тодішнім президентом РФ Д. Медведєвим, було укладено Харківські угоди, згідно яких був подовжений термін базування російського флоту в акваторії Севастополя. Також у 2010 році В. Януковичем був підписаний новий ЗУ «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», що остаточно визначив «західний» вектор розвитку Української держави.

Переломним моментом україно-російських стосунків стали події після вдалої «Революції гідності» 2013 – 2014 рр. Відтепер український народ та політикум, що до цього намагався приймати й розвивати багатовекторну політику, остаточно став на шлях євроінтеграції. Навзаєм, РФ анексувала територію Криму, розв'язала війну на Донбасі. 27 січня 2015 Верховна рада України прийняла постанову, в якій дії Росії в Криму та Донбасі були кваліфіковані як агресія відносно України, а в затвердженій у вересні 2015 новій військовій доктрині України Російська Федерація була оголошена її військовим супротивником. Після багатьох спроб урегулювання конфлікту,

складання Мінського протоколу та проведення Нормандських форматів переговорів, конфлікт врегулювати не вийшло. Як наслідок 6 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла закон «Про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією».

24 лютого 2022 року. Цілковито впевнений, що ця дата увійде до підручників історії України натхненним та переможним параграфом – підступний напад та початок повномасштабної агресії Російської Федерації, що являє собою свідомий офіційний вихід із Мінських домовленостей, та героїчний супротив українського народу ворожій окупації. В цей день Україна розірвала дипломатичні стосунки із РФ: «Цей ранок увійшов в історію, але ця історія абсолютно різна для нашої країни й для Росії. Ми розірвали дипломатичні відносини з Росією. Україна захищається і не віддасть своєї свободи, що б там не думали в Москві. Для українців незалежність і право жити на своїй землі згідно зі своєю волею – це найвища цінність. Росія підло, самовбивчо напала вранці на нашу державу. Так само як це зробила нацистська Німеччина в роки Другої світової війни... Україна та Росія – по різні боки світової історії», – наголосив Володимир Зеленський [4].

Сьогодні, під час чергової повітряної тривоги, важко зробити прогноз на майбутнє дипломатії між нашими державами. Попереду будуть нові, прогноую, довготривалі перемовини з урегулювання конфлікту, ймовірних репарацій, відновлення стосунків як економічних та політичних, так і найскладніше – соціальних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акт проголошення незалежної України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. *Голос України*. 1991. №165. С.4
2. Протокол про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Російською Федерацією, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_015#Text (дата звернення 15.04.22)
3. УНІАН, 04 квітня 2008, УНІАН, 5 квітня 2008 року, URL: <https://www.unian.net/politics/108325-putin-tyi-je-ponimaesh-djordj-cto-ukraina-to-daje-ne-gosudarstvo.html> (дата звернення 15.04.22)
4. Офіс Президента України, «Президент України Володимир Зеленський на брифінгу в Офісі Глави держави», URL: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-rozirvala-diplomaticzni-vidnosini-z-rosiyeyu-yaka-p-73133> (дата звернення 15.04.22)
5. Постанова Верховної Ради України «Основні напрями зовнішньої політики України.» від 2 липня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 14 вересня 1993 р. С.3